

Genetische modificatie

Uw artikel over Genetisch Gemodificeerde Planten (GGP's) in Bijen 9(9): 238-240 (2000) heeft bij mij wat gemengde gevoelens opgeroepen. Enerzijds is het correct en goed om op de gevaren te wijzen, maar anderzijds spreekt uw argumentatie mij niet geheel aan.

Wat u genetische vervuiling noemt, is in wezen een heel normaal onderdeel van de natuur, met name bij bacteriën. In het genoom van bacteriën worden veelvuldig achtergebleven delen van sequenties van bacteriofagen aangetroffen. De door u aangehaalde antibiotica-resistentie als merker-gen om genetisch gemodificeerde individuen te kunnen selecteren, blijkt van nature al veelvuldig in de bacterie genenpool voor te komen. En om dichterbij huis te blijven: ook bij de mens komen delen van oude retrovirussen in het genoom voor. Ook uw sombere voorspelling over genetische erosie kan ik niet delen. In het tijdperk van GGP's moeten veredelaars namelijk ook een breed genetisch sortiment aanhouden om over genen te kunnen beschikken die geschikt zijn voor overdracht naar andere rassen/gewassen. Er zal namelijk op geen enkel moment goed zijn in te schatten, wat in de toekomst profijtelijke genen zijn. Kortom: genenbanken en plantentuinen blijven nodig.

Terecht wijst u op de gevaren die er kleven aan de huidige generatie GGP's. De keuze van de industrie om bij het modificeren van planten te beginnen bij zaken zoals herbicide-resistentie en insecticide-resistentie, zal voor hen zeer profijtelijk zijn, maar die is dat niet voor de consument. Greenpeace is daar dan ook heel handig op ingesprongen. Door ongenueanceerd te hameren op gevaren in deze voor ons voedsel, werd een heel effectieve tegenlobby op gang worden gebracht. Wat ik waardeer in Green-

peace is hun compromisloze houding. Als de gevaren niet zijn in te schatten, dan behoort (ook naar mijn mening) het zogenaamde voorzorgbeginsel te gelden. Dat betekent: een moratorium (absoluut verbod) op veldproeven en tevens een verbod op de verkoop van voedingsmiddelen met gemodificeerde ingrediënten. Pleiten voor slechts grote terughoudendheid, zoals u doet, komt dan wat halfzacht over. Overigens ben ik van mening dat een groot deel van de risico's wel is in te schatten, en daarom is naar mijn mening een moratorium niet nodig. Het probleem zit veeleer in de verschillen in inschatting van de risico's door diverse individuen en in de verschillen in opvatting wat ethisch wel of niet is geoorloofd. Wat dit laatste betreft kan ik me niet aan de indruk onttrekken, dat uw verhaal sterk leunt op de mening gangbaar in de biologisch-dynamische landbouw. In de BD-visie is alleen iets goed, als het 'biologisch' is en daar past logischerwijs geen genetische modificatie in. Die filosofie berust op het gedachtegoed van Steiner en die wordt toch minder breed gedragen dan u mogelijk denkt.

Essentieel voor een standpunt door de bijenhouderij ten aanzien van GGP's is naar mijn smaak of bijen door hun gedrag (mede) bij kunnen dragen aan (vermeende) gevaren van GGP's voor de natuur en of bijen (en daarmee het bijenhouden) bedreigd kunnen (kan) worden door het telen van GGP's. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval als stuifmeel van GGP's onbruikbaar of giftig wordt voor bijen. Dat is ook het geval als honing een serieus (vermeend) verdacht product zou worden door de aanwezigheid van gemodificeerde ingrediënten. En dat laatste benauwd me eerlijk gezegd nog het meest, gezien de succesvolle campagnes van Greenpeace.

Henk van der Scheer, Goes

Drie sluitzegels. Van bijenstand 'de Bree' zijn bovendien twee prachtige ansichtkaarten te zien in het bijenteeltmuseum te Frederiksoord.